

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre 6 frt — kr.
Negyedévre 1 „ 05 >
Helyben házhoz hordva:
Egész évre 8 frt — kr.
Negyedévre 2 frt — kr.
Vidékre postán szállítva:
Egész évre 10 frt — kr.
Negyedévre 2 „ 50 >

NAGYVÁRAD, szeptember 16.

Az államfőntartó gazdaelem.

(aé.) A földművelésügyi miniszter, mikor vasárnap megnyitotta az agrármúzeumot azt a reményét fejezte ki, hogy ez az új intézmény is hozzá fog járulni ahhoz, hogy az államfőntartó gazdaelem sorsán segítve legyen.

A mezőgazdasági múzeum kétségkívül üdvözlésre méltó intézmény, melyre egy mezőgazdasági alapokon nyugvó államban a továbbfejlődés helyes iránya érdekében okvetlenül szükség van. Elég későn hozták össze ezt a múzeumot, örüljünk tehát neki, hogy összehozták, hogy a milléniumi kiállítók voltak annyira hazafias érzelműek és önzetlenek, hogy kiállított tárgyaikat átengedték az új múzeumnak. Reméljük, hogy a nagyközönség ezentúl is hozzá fog járulni a megalapított múzeum fejlesztéséhez és adományaival ki fogja egészíteni a ma még kezdetleges mezőgazdasági tárlatot, melynek már mai szép anyagát is inkább egy múzeum alapjának kell tartanunk, mint magának a múzeumnak.

Az is kétségtelen, hogy az agrár egyetemre, mely ezzel a múzeummal karöltve szerveződik, nagy szükség van. Ha a földművelésügyi miniszter szorgalmasan fog dolgozni az agrároktatás terén, a gazda kiművelése érdekében, akkor hervadhatatlan érdemeket fog szerezni magának.

Az is bizonyos, hogy azok az ipari szakiskolák, melyeket a kereskedelemügyi miniszter a sorsüldözött vidékeken föl-

akar állítani, hasznos intézmények lesznek. Minél inkább terjesztjük és fejlesztjük a mezőgazdasággal rokon, vagy azzal összeférő iparágakat, annál függetlenebbé tesszük a gazdát az időjárás viszontagságaitól, annál jobban védjük őt a sors bármely fenyegető csapásával szemben.

De mindez a kétségtelenül hasznos intézkedés tulajdonképpen régi tartozás, melyről ma már alig szólhatunk, melynek nem ma, hanem talán évtizedekkel előbb kellett volna effektuálódnia, mert ezek a hasznos intézkedések nem a napnak, nem az évnak szólnak, hanem szólnak a jövőnek, melyet még el kell érünk.

De hogyan érjük el ezt a jövőt, melyben hasznosítani fogjuk ezeket az üdvös intézkedéseket, mikor a gazdának, az államfőntartó elemnek jelene van veszélyeztetve. Mindenfelől olyan értesítéseket kapunk, hogy a gazda az ország csaknem minden vidékén a legnagyobb inségnek néz elébe. A buza és rozsterméstől már nincs mit várnunk; jól tudjuk, hogy a cséplés végeredménye mindenfelé milyen szomorú volt. De a tengeri is rosszul sikerült, a burgonya elrothadt a földben, s mikor a gazda kiássa, még meg sem látja a burgonyát, mikor a bűzét már érzi. És így van mindennel. Csapás csapásra tornyosul és a gazda ki van szolgáltatva spekulációnak, uzsorának, tönkrejutásnak.

A kormány vetőmagot fog kiosztani; az helyes. De a módoszatoktól is sok függ. Vajjon milyen részletekben fogja a kormány visszakérni kölcsönét, s vajjon lesz-e elég mag a kormány rendelkezésére lévő

uradalmakban, s vajjon a kormány jóakaratu segítségéről tudnak-e mindenhol, ahol a gazdaközönség rászorul erre az inség-kölcsönre.

A magkiosztás az első segítség, mely tényleg a jelen számára történik. De ha jelen alatt nemcsak ezt az egy évet értjük, vajjon nem lát-e a kormány olyan intézkedéseket szükségesnek, melyek nem akadémikus természetűek, mint az agrármúzeum, agráregyetem, szakoktatás stb. Vajjon nem jut-e eszébe a földművelésügyi miniszternek, hogy azok az agráriusok mondanak évek óta olyan dolgokat, melyeket megszívlelni nem ártott volna olyan kormányoknak, mely a gazdát, a lakosság háromnegyed részét, tényleg államfőntartó elemnek tartja.

Hiába, a Tisza István agrárpolitikájáról kisül ilyenkor, hogy az tulajdonképpen teljesen meddő. Attól a pénzbeáramlástól, melyet ezek a merkantilista agrárpolitikusok olyan örömmel üdvözölnek, joggal óvja a belügyminiszter a gazdákat, mert hát az a pénzbeáramlás csak uzsorakamatra kerül a megszorult gazda kezébe.

Ilyenkor kitűnik, hogy első sorban arra volna szükség, a mitől ezek az urak félve félnek, mert bankjaikat látják megtámadva általa: a szövetkezetekre. Mikor a kormány egy tagja figyelmezteti az illetékeseket, hogy a megszorult gazdák ne essenek áldozatul az uzsorának s mikor a kormány többi tagjai, mondjuk a legnagyobb jóakarattal gondolkoznak azon, vajjon minő eszközökkel segíthetnének az akut bajokon és előzhetnék meg a jövődől-

A „TISZÁNTÚL” TARCZAJA.

Nászutazás.

Írta: Gerő Lejos.

— Szép volt, magasztos volt az esküvő. A pap szívéhez szóló szavakban kötötte lelkükre az egymás iránt való hűséget, a szeretettelváltásuk és hazájuk iránt és még több olyan dolgot, amik iránt e perczen nem igen tudtak érdeklődni.

Unalmas volt, sokáig tartott a lakadalmi vendégség. A fiatalok lelke már a messze távolban röpködött, türelmetlenül várták az indulás idejét.

— És mikor végre Piroska szürke utiruhájában ott állott a veranda lépcsője előtt bizony fatuskó lett volna az az új férj, aki a bucsut hosszúra igyekezett volna nyújtani.

Piroska végigcsókolta a jó öreg szülőket, a rokonokat, ismerősöket, aztán felszállt csomagokkal fölragodva a kocsira. Nagyperemű kalapjának szalagja libegő csokorba volt kötve állacskája alatt, vagy talán csak keblének hullámzásától libegett olyan nagyon, a mely majd kifeszítette a selyem utazó köpenyét.

— Hát aztán csakugyan Bécsbe? —

kérdé apja, mikor már Géza is végigérte egy ily fajta bucsuzás minden keserűségét.

— Oda édes apám, azután pár napig Pest-re! — felelte Piroska.

— Ne menjetek gyerekek! — kérlelé az öreg. De mintha fiatalok közelsége egy ellenállhatatlan villamos áramot fejlesztett volna, a két tüzes ló nagyot rántott a kocsin és pár perc múlva már ott vágattak a vasut felé vezető poros uton.

— És most országra szóló szerencsétlenség történt.

A vonat éppen az új házasság előtt robogott ki az indóházból.

Lemaradtak.

Géza és Piroska farkas szemtel néztek egymással. Pár percig alig tudtak szóhoz jutni.

— Hát most? — tört ki végre Géza.

Piroska elkomolyodott.

— Hát visszamegyünk! — szólt csöndes megadással.

— Nem, nem csak azt nem! — kiáltott Géza. Mégegyszer bucsuzni! Nem, nem!

— De hát mit tegyünk?

— Hopp, megvan! — riadt fel az új férj és a kipattant isteni szikra boldog derűbe vonta homlokát.

Felesége kíváncsi szemekkel nézett reá.

— Mi van meg?

— Felséges eszme!

— Halljuk!

— Nos tehát. Ezzel a kocsival elmegyünk a legközelebbi állomásig, ott bevárjuk a hajnali vonatot s azzal utazunk tovább.

— Bravó, nagyszerű! — tapsolt örömben az asszonyka, és a másik perczen már ott robogott a kocsin a héthársi uton tegerboldogságot vive magával.

Jóképű magyar vendéglős fogadta őket, mikor másfélórai ut után Héthársra értek.

A felpakolt kocsin megértette vele a helyzetet.

— Csak tessék belebb kerülni drágáim! Pompás jó szobát adok.

Csakugyan szép volt a kis szoba. Ablaka tárva volt szabadon járhatta az esti langy szellő, melódikus nótákat susogva a falombok között, melyek egyik másika kíváncsian hajolt be az ablakpárkányon. A keresztül szűrődő napsugár aranyos fénye ott tört meg egy menyetes ág hóféhér párnáin. És egy távoli bokorban egy tapintatlan csalogány csattogta el egy névtelen nagy zeneszerző legszebb nászindulóját.

Majd kiszaladt a lelke akkorát füttyentett a

Valódi első
minőségű,
hegyi

fehér és vörös borok

olcsó árban
kaphatók

Czeplédy Sándornál

„ZÖLDFÁ”
szállodában.

bajokat, vajjon nem jut-e eszükbe a kormány tagjainak az a mulasztás, az a rosszakaratu hanyagság, mely a kormány lelkiismeretét a szövetkezéssel szemben terheli.

Hiszen nyilvánvaló dolog, hogy mindezek a bajok sokkal kisebb súlyal nehezettek volna a gazda vállaira, ha a szövetkezés, melyet a nemes ügy egyes lelkes apostolainak az uralkodó rendszer ellenére is sikerült szép sikerre juttatni, olyan erkölcsi és gazdasági támogatásra talált volna az állam kormánya részéről, a minőt megérdemelt volna. Mert hiszen a gazda hitelügyének alapos rendezése szövetkezetek nélkül el sem képzelhető. A szövetkezés ezer orvosságot nyújt a gazda bajára. Az önségely elve pedig, mely a szövetkezés lelke, indító ereje, azt jelenti, hogy mindezek az eszközök az államnak vajmi kevés áldozatába kerültek volna.

De hát az állam kormánya ezt a csekélységet sem szánta a gazdának, mert az uralkodó rendszer matadorjai bankjaikat féltették az önzetlen konkurrencziától. Így azután évszámra kérték a szövetkezés uttörőit, hogy az állam legalább jóakaratu asszisztenciát kiztosítson a szövetkezésnek, legalább törvényről gondoskodják, legalább a viszonyokat rendezze — hisz ez az állam kötelessége s egy minimális segítségben részesítse az ügyet, mely idegen földön óriási eredményeket vivott ki.

Nem, a kormánynak még ez az áldozat is sok volt és dialektikával igyekezett elütni a kérdést, mikor ismételt felvetették. Így tehát nincs okunk csudálkozni azon, hogy az uzsorások rávetik magukat a nyomoruságba jutott gazdákra kihasználják kényszerhelyzetét s az inségbe jutott gazdát az adóság terhével fojtják meg, ráviszik állatainak eladására, földjének eldarabolására, elharácsolására s földönfutóvá, proletárrá teszik a gazdát.

De nemcsak az uzsorásoktól, hanem a vidéki pénzügyektől is óvnia kellett volna a miniszternek a gazdát. Hiszen az uzsorás is alig vesz több kama-

tot a pénz után, mint az a 15—25%-ra dolgozó pénzügyet, melynek 300%-os dividendáját a kormány oszlopos híveinek sikerült eddig a szövetkezetek konkurrencziájától úgy félig-meddig megóvni.

De ez még nem minden, a mit a szövetkezés útján elérni lehetett volna. A termelésnek, értékesítésnek minden vonalán hasznára van a gazdának a szövetkezés. Hiszen a gazdának mai baján, nevezetesen azon, hogy a 12—13 forintos buzaárak daczára 7—8 forint adta el a buzáját, szintén lehetett volna segíteni szövetkezeti tárházak útján. Hiszen ha a gazdának ideje van, nevezetesen terhei időt engednek arra, hogy buzájával bevárja a magasabb árakat, akkor nem kell eladnia az első jelentkezőnek olyan áron a gabonáját, a hogy az kívánja. A tárházakba betárolva és reá kölcsönt felvéve eltarthatja gabonáját a gazda addig, a míg az árak megállapodtak, a mikor már nemcsak a falu korcsmárosa, hanem a gazda is tudja a buza ártendenciáját, a készletek és a fogyasztás igényeinek arányát.

Az idei év tanulsága a kormánynak is tanulságul fog szolgálni, meg a gazdának is. A kormány talán figyelmessé lesz az eszközökre, melyeket az agráriusok régen hangoztattak — sajnos süket füleknek, a gazda pedig fölfogja ismerni azt, hogy a helyes út csak a szövetkezés útja, hogy ha maga a gazda nem tesz a maga érdekében valamit, akkor bizony éhen halhat — az agráregyetem küszöbén.

A most ébredő parlamenti szezon pedig megfogja mutatni, hogy a kormány mire tartja érdemesnek az »államföntartó gazdaosztályt«.

A Felsőgek megérkezése Mohácsra.

— Távirati értesítés. —

Az udvari vonat megérkezése előtt félórával megeredt a szakadó s a eső, több ezerre menő közönséget, mely szabadban állt, az semmikép sem zavarta abban, hogy kitértson he-

lyén. A királyi sátor előtt, melyeket a csillárok fényét ezerszeresen verték vissza az elhelyezett tükrök, Frigyes főherceg főtisztviselőin kívül állást foglaltak Fehérváry Imre b. főispán. Daróczy Aladár titkárával, Trixler Károly alispán magyar diszben, továbbá Opris Péter posta és táviratigazgató, Németh Sándor csendőralezredes és Bogyay Sándor csendőrszázados. A vonat megérkezése előtt az eső elállt. Két óra 50 perczkor reggel az uralkodók fogadására megjelent urak a királypavillon jobb oldalán elfoglalták helyeiket és rövid idő után királyunk udvari vonata kanyarodott be lassu robogással a pályaudvarba.

A király megérkezése.

A mint a vonat megállt s a zsamolyt a kocsit hágsóhához eresztették, könnyű léptek ben szállt ki királyunk szürke vadásruhában, hosszú mencsikovban. A király után Frigyes főherceg pécsi ezredének ezredesi ruhájában szállt ki, kíséretében voltak Paar főhadsegéd szürke vadásruhában, Ludvig elnökigazgató magyar diszruhában.

Fehérváry főispán előlépve a következő üdvözlő beszédet intézte királyunkhoz: Baranya vármegye közönsége kimondhatatlan boldognak érzi magát, hogy királyi Felsőgek e vármegye területét kegyes megjelenésével szerencseltette, kérem fogadja Baranyavármegye közönségének legmélyebb hódolatát s egyuttal kérem legmagasabb parancsait.

A főispán szavaira Ő Felsőge válaszolt: »Igen szívesen jöttem a vármegyébe, csak az a kár, hogy idő nem kedvez.

Ezután Fehérváry b. főispán bemutatta a felségnek Trixler alispánt, a mohácsi és baranyavári főszolgabírákat és Daróczy Aladár főispáni titkárt. Királyunk szétnézve, nagy meglepéssel jegyezte meg, hogy igen jól néz ki a ki a diszítés. Wolkenstein gróffal néhány szót váltott, majd Fehérváry főispánhoz és Trixler alispánhoz intézett kérdéseket. Az alispántól a mohácsi járás nagyságáról, az utóbbi árvízről tudakozódott Bogyay csendőrszázadostól tudakolta megfelelők e a közrendészeti viszonyok és milyen csendőri intézkedések történtek a vadászatok alkalmából Panojott csendőrezredes-től kérdezte Ő Felsőge, honnét való, majd is-

hajnali vonat, mikor Héthársra ért . . . A kakasok is erőteljesebb kórusban fújták reggeli kantátéjukat . . . A vendéglős háromszor is felbátorkodott az ajtóig, meg is görbítette nagy pecsétgyűrűs mutatóját . . . Aztán egyet füttyentve, sarkon fordult s lecsoszogott a lépcsőn.

— Hadd pihenjék ki magukat! — dűnyögte meglepedetten.

Bizony magasan állott a nap, mikor megadták az engedélyt neki, hogy bekukkantson abba a kis szobába s felhúzták a zöld redőnyt.

A boldog ifju pár egymáshoz simulva állott az ablaknál és végtelen nagy szerelmük egy forró imában szakadt ki szívből.

— Bizony le tetszet késni! — mosolygott házigazdájuk.

— Csak a vonatról! egészíté ki Géza. Majd megyünk délután.

Megyünk ám. Csakhogy előbb kimentünk ebéd után a kis erdőbe, ott leheveredtünk a a puha pázsitra, felnéztünk a kék égre, a hol hófehér báránycsók játszadozva üzték egymást hallgattuk a rigófüttyöt, harkálykopogást, futottunk a fürgé kis zöld gyík után.

Az a kis szoba újra lakóul látta és dehog engedte volna ki a reggeli vonathoz.

Reggeli után szíves házigazdájukkal kirándultak a szőlőhegyre. Az ebédet is ott költötték el, zöld folyondáros verendán, a hová elért a völgyben fekvő hat községtemplomának déli harangszava. A menyecske sajátkezüleg

főzte a jó bográcsos gulyást. Öreg este volt már, mire haza értek.

Az ifju házások három álló hétig nem tudtak megválni attól a helytől, a hol először jutottak annak bizonyosságára, hogy egészen egymáséi. Ez idő alatt hirt nem hallott felőlük senki, — de senki.

Képzhető, mennyire kétségbe voltak esve az öregek, hogy kedveseikről épen semmi értesítést se kaptak.

Az első hét csak eltelt valahogy. A vége felé ugyan kissé fájt már az a jó szülői szív, de szóltan maradt. Aztán kezdődtek a különös szemrehányások.

— Te vagy az oka! — szólt Piroska apja. Te küldted el őket.

— Hisz kötéllal nem foghatjuk itthon. Aztán ki hitte volna, — szólt a másik apa, — hogy így elfelejtsenek!

Az anyák sokkal tragikusabban fogták fel a dolgot.

— Persze a férj uraknak csak a nagy város kell. Ott a sok cifra uri dáma! Szegény, szegény Piroska!

— Az ám! A te Piroskád felcsipett bizonynyára valami ficsurt magának és az én Gézám..

— Jaj, talán öngyilkosok lettek!

Hideg borzongás futott át valamennyiükön. Azután mentek a sürgönyök Bécsbe, Budapestre, a rendőrséghez. Mozgósítva lett az egész hadsereg, hogy a fiatalok nyomára akadjanak.

Hasztalan. A kétségbeesés elérte csimbo-

rassóját, mikor egy szép napon betopant az ifju pár.

Az örömmek s meglepédesnek leplezetlen kifejezése úgy oda volt írva arcukra, hogy az öregek még a szemrehányásokat is elfeledték. Csak kérdéseikkel halmozták el őket.

— Hát hol voltatok?

— Hol? Hát Bécsben, Pesten!

— De hogy ott nem találtak!

— Nem, mert . . . mert a király vendégei voltunk!

— Igen, a király vendégei! tóditotta Piroska, ott laktunk.

— Egy úszó palotában!

— Egy tündér palotában.

Az öregek csak néztek.

— És úsztunk!

— Igen úsztunk.

— Ugyan ne hazudozzatok annyit, hisz nem is tudtok úszni! — törtki végre az apa.

— Nem-e? — büszkélkedett Géza. Tudunk mi már mindent édes apám. Mindent. Igaz-e Piroska.

Piroska lesüté szeméit s arcának bitor pirosságán két gyémántos könnycepp peregett végig. Aki akarta, megérthette belőle, hogy ezek már csakugyan tudnak úszni.

Hát kérem alássan, ez az igazi nászutazás. Olcsó is, jó is és meg is teszi ugyanazt a szolgálatot, mint a nagy nászutak.

Ezt aztán én is bizonyíthatom, mert Piroskáké első gyermekének én vagyok a — keresztapja.

mét az alispánhoz intézett kérdést, vajon az árvíz által okozott károkon kívül az aratás is kedvezőtlen volt-e? Az alispán igenlőleg válaszolt, de megjegyzé, hogy jobb gabonaárak némileg bárpótolják a gazdákat. Az uradalmi tisztviselőktől a vadászati kilátásokról tudakozódott, majd Oaar gróf főhadsegéd beérkezett táviratott adott át a felségnek, melynek előlvasása végdt a pavilonba vonult vissza, Viszszatérve, még néhányát a jelenlevőknek megszólította.

A német császár.

Tizenöt perc eltelte után Ludvig elnöktisztviselő jelentette a felségnek, hogy a német-császár vonata érkezik csakhamar be is érkezett. Királyunk egyedül haladt a király-pavilontól és körülbelül husz lépésnyire megállott a vonat elé, majd odasietett Frigyes főherceg is, hogy fogadja legmagasabb yendégét. A ötödik császári koronával ellátott kocsiiban az ajtónai már feltűnt Vilmos császár alakja molnárkék vadász ruhában, ép olyan szárnyas kabáttal, kurta vadász tőrrel és kemény vadászkalappal. Királyunk hozzálépett és meleg kézszorítással üdvözölte a német császárt, kitől kérdezte, hogy aludt. Pompásan válaszolta Vilmos császár.

Ezután a császár sietve ment a pavillon felé, kol királyunk Fehérváry főispánt mutatta be. A császár kezét fogott a főispánnal, mondván, hogy nevét nagyon jól ismeri, majd Frigyes főherceg, főtisztviselőivel szorított kezét, kérdezősködve az időjárásról. A két uralkodó az egybegyűlt nép lelkes éljenzéseitől kísérvé a »Sophie« hajóra szállt.

Vilmos császár lakosztályába átvette a Mohácsra érkezett táviratokat, melynek előlvasása után az étterembe ment. Itt O felségével együtt asztalhoz ült és a felségek elköltötték vacsorájukat.

Ezalatt a »Sophie« árboczára felhúzták a német császár zászlaját.

A villamos reflektort azonban nem gyújtották meg, nehogy a parti erdőség szarvasait elzavarják, Erre a hajó megindult Prokopfok felé, a hova reggel négy órakor érkezett meg.

A »Sophie« kikötése után a felségek azonnal lesre mentek s 8 óráig vadásztak.

Kevéssel 8 óra után az uralkodók visszatértek a hajóra, hogy ott költsek el a reggelit.

Az éllap következő volt:

- Beuf brouillé nature.
- Poulets aux riz.
- Viande froid.
- Gelée soufflée aux chocolate.
- Fruits.

Reggeli után Vilmos császár kocsira ülve elindult Frigyes főherceg karapáncsai erdészlakához, ahova 10 órakor érkezett meg. A császár rögtön felment a lakosztályába, ahol már várakozott reája a Berlinből érkezett futár, aki a postát hozta magával. Ezt a császár Schweirin tanácsossal azonnal feldolgozta.

Biharvármegye őszi közgyűlése.

— Második nap. —

Ha már az első napon is igen lanyha volt az érdeklődés Biharvármegye őszi közgyűlése iránt, mivel a bizottsági tagok legnagyobb része most mezei dolgokkal van elfoglalva, képzelhető hogy milyen volt a közgyűlés képe tegnap, annak második napján.

A szoroson vett tisztviselői karon nem volt ott senki a közgyűlési teremben, ami különben nagyon érthető dolog, tekintve, hogy érdekesebb

tárgy egyetlen egy sem volt az egész tegnapi tárgysorozaton.

A gyűlés lefolyása egyébként a következő volt.

Jelen voltak: Dr. Beöthy László főispán elnöklete alatt Szunyogh Péter alispán, Papp János főjegyző, Lovassy Andor, Baranyi András, Balogh Elemér, Keszthelyi Zoltán, dr. Popovics György, Kiss Gyula, Miskolczy Árpád, Jancsó Károly, ifj. dr. Des Escherolles Kruspér Sándor stb.

Dr. Beöthy László főispán a közgyűlést reggel 9 órakor újra megnyitotta.

Az ülés a jóváhagyás végett beterjesztett községi szabályrendeletek tárgyalásával kezdődött.

Jóváhagyott szabályrendeletek.

Bihar község H. V. Pályi, Ujpalota, Less-Pósa, Szakadát, P.-Sz.-Márton adóbehajtási, Belényes, Csatár és Töttelek tűzrendészeti és Csatár husvágási, továbbá Köbölkut, Koly, Nagy-Kágya, Kis-Kágya hegyközségi, Székelyhid közbirtokossági, Szent-Jobb rendőrségi, Derecske, végrehajtási költségi, Széplak adóvégrehajtási, Micske éjjeli őrségi, Gyanta husvágási, Érmihályfalva járda szabályrendeletei jóváhagyattak.

Egyéb ügyek.

A somogy-uzsopai bíróválasztás megsemmisített.

Száhlender Károly és társainak a révi hídnál vámmmentesség élvezése iránt beadott kérvénye visszautasított.

A felhőszakadás által sujtott Feketót községnek 50 frt segélyt szavaztak meg.

B.-Ujfalva száraz malom vételi ügye jóváhagyott.

N.-Léta 12.000 frtos kölesön felvétele iránti határozata jóváhagyott.

A H.-Pályi toronyóra költségeire nézve hozott határozat megsemmisített.

Tamásda utca padlózási ügye jóváhagyott.

Ezenkívül még számos más lényegtelenebb ügy tárgyalatott le s mintegy 200 község számadása hagyatott jóvá.

A közgyűlés 1/1 óra tájban ért véget.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Szeptember 17. Országos vásár utolsó napja Nagyváradon.

Szeptember 17. A népnevelési egyesület ülése d. u. 4 órakor.

Szeptember 17. A kongrua felszólamlási bizottság ülése d. e. 10 órakor és délután 4 órakor.

Szeptember 18. Nagyvárad pénzügyi bizottságának ülése d. u. fél 4 órakor.

Szeptember 18. Táncmulatság Konyáron.

Szeptember 19. Iparos ifjak egyesületének zászfelavatási ünnepélye Érmihályfalván.

Szeptember 20. A tűzéraktanya átadása.

Szeptember 24. Katonai lóvásár Nagyszalontán.

Szeptember 25-26. Lóversenyek Nagyváradon.

Szeptember 26. A nagyvárad aruraktár r. t. közgyűlése d. e. 11 órakor.

Szeptember 26. A tenkei ipar és gazdasági takarékegyesület nagygyűlése.

Szeptember 27. Katonai lóvásár Nagyváradon.

Október 3. Tenyészállatkiállítás B.-Diószegen.

Október 4. Megyei közig. bizottsági ülés.

Október 14. Városi közügyek.

Október 15-20. Katonai ellenőrzési szemle Nagyváradon.

Régészeti és történelmi muzeum (Shlauch park) nyitva minden vásár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

* **Jönnek a katonák.** Tegnap este 10 óra után érkeztek meg a 37-es bakák Aradmegyéből, hová az őszi nagy gyakorlatokra még a mult hó végén elmentek. A nagyvárad honvédek pedig, mint teljesen hiteles forrásból értesülünk, ma délután 5 óra 48 perczkor külön vonaton jönnek meg Komárom megyéből. Mindkét ezred már holnap leszerel s a kiszolgált bakákat haza eresztik.

* **Autonomiai választások.** Tegnap a következő értesítéseket kaptuk az új autonomiai választásokról: Bérlben 34, Furtán 24, Bodonos-Tatakán 36, Er-Adonyban 16, Ilósván 20, Mező-Keresztesen 40 és Micskén 23 szavazattal Dr. Hoványi Gyula választott meg. Eddig Dr. Hoványi 1096 szavazatot kapott 27 plébániáról.

* **Pályázat az újvárosi plébániára.** A Nemeskey Andor kinevezésével megüresedett várad újvárosi plébániára, — melynek ideiglenes vezetésével Tarnay Károly, székesegyházi karkáplán lett megbízva — pályázatot hirdetett a bibornok-püspök. A várad káptalanhoz, mint a plébánia kegyurához czimzendő folyamodványokat október 8-ig kell benyújtani.

* **Választások az akadémián.** Régen nem látott olyan mozgalmas napokat a jogakadémia, mint az idei évben. Feltűntek már a kortes tollak és jelezve a küzdelmet, a mely folyik az elnök választás kérdésében. A kortestollakkal együtt megindultak azonban a kortes fogások is, hogy tényleg vezessék az ellen pártot s ily módon biztosítsák a maguk részére a sikert. Lapunk t. számában jelent meg az a hír, hogy ha a többség Thuray Lászlót győzelemre segítené, az esetben a győztes párt segélyegyleti elnöknek Millye Gyulát kiáltaná ki. Vett értesülésünk szerint Millye Gyula a segélyegyleti elnökségre egyáltalán nem reflektál s így az említett elnökségre egyedüli jelölt Puskas Béla.

* **Egyetemi megnyitó ünnepély Kolozsvárt.** F. hó 15-én tartotta a kolozsvári egyetem megnyitó ünnepélyét, mely alkalommal első sorban Farkas Lajos dr., min. tan., volt rector számolt be a lefolyt és nevezetesebb eseményeiről az egyetemi hallgatók számának növekedéséről, Martin Lajos év Brassai Sámuel haláláról s az egyetem azon fényes ünnepéről, mely József kir. herceg tudorrá avatása alkalmával folyt le a kolozsvári alma mater falai között. Utána Lechner Károly dr. mondott a valódi pedagógus higgadságával, a komoly tudós mély tudásának teljes apparátusával s az igaz hazafi nemes lelkesedésével egy remek beszédet az egyetem »én«-jéről, az egyetem függetlenségének, autonomiájának szükségességéről.

* **A liberális párt bukása az egyetemen.** Minden évben közvetlenül a gólyák bevonulása után nagy korteskedés indul meg a budapesti alma mater falai között. Az Egyetemi Kör elnököt alkotmányos lármával és veszedékkel választják meg évről-évre s ettől a hagyományos szokástól az idén sem tértek el. Napok óta ekkeseredetten küzdött az Ortmann és a Gergely-párt, míg végre ma döntésre került a dolog. Csak tavaly ilyenkor volt hasonlóan lármás az egyetem. A vörös és zöld tollas ifjak naphosszat éljeneztek, abczugoltak és rekedtre ónekelték magukat a kortes nótán:

Jaj, be magas ez a vendégfogadó.
Van-e benne Ortmann-párti szavazó.
Ha nincs benne Ortmann-párti szavazó,
Düljön össze ez a vendégfogadó.

A nagy lármában egészen elveszett a választási elnök csengettyűjének szava. A szavazás éjjeli tizenegy óra tájban ért véget s az volt az eredménye, hogy az Ortmann-párt kerék 200 szavazattal győzött. Örömmel adunk hírt e választás eredményéről, mivel Ortmann az antiliberális párt jelöltje volt s megválasztása ismét élénk tanubizonyosága annak, hogy az ifjuság végleg szakítani kíván a nagy hangú liberálizmussal.

* **Az építendő színház alapja.** Nem arról az alapról szólunk, a melyet valamikor az építész fog a nagyvárad színház építésénél lerakni, hanem a melyet dr. Várady Zsigmond törvényhatósági bizottsági tag akar létesíteni. Dr. Várady ugyanis azt látja, hogy a Bémer téri terv és a Bazar-szoros kiszélesítésének elfogadásával a törvényhatóság ismét elhalasztotta a színház felépítését. Attól fél, hogy ezzel

a hallogatással oda jutunk, hogy nem lehet egyáltalában színházat építenünk sehova, mert el megy a pénzünk másra. Ezt akarja megakadályozni azon legujabb indítványával, a melyet tegnap adott be a színházi bizottsághoz. Ebben azt indítványozza, hogy a *színházra szánt összeg s így a jövő évi költségvetésbe felvett 400 ezer korona is, szakittassék ki a városi házi pénztárból s vint külön színházalap kezeltesék* s ez által biztosítsák. Az indítványt a színházi bizottság közelebb tárgyalni fogja.

* **A honvéhadapródiskola építése.** A Rhédey kerti nagy fasor jobb oldalán épülő honvéhadapródiskola építése rendkívül serény módon halad előre. Mintegy ezer munkás dolgozik szakadatlanul még az ünnep és vasárnapokat sem véve ki, hogy az épület még a fagy beállta előtt tető alá kerüljön. Az építés oly gyorsan halad előre, hogy tegnap már elérkeztek a földszinti ablakok építéséig. Mintegy vörösrézre emelkedik ki a hatalmasnak ígérkező épülettömb a földből, hol eddig folyton csak káposztát, hagymát és zöldséget termeltek a jámbor bolgár kertészek. Csupán azt az egyet nem értjük, hogy miért kellett az épületet olyan görbe vonalban építeni, hogy a rhédey-kertbe vezető kocsis uttal 45 foknyi szöveget képez s így egy cseppet sem szimmetrius. Az épülettől mintegy két-háromszáz lépésre folyó Aduna patak szabályozási munkálatai is már csaknem készen vannak. Szóval a Shédey kert környékére alig ismerhetni rá.

* **Állásától elmozdított tanár.** Nagy és az erd. róm. kath. status világi tanáraitra nézve következményeiben felette fontos határozatot hozott Majláth Gusztáv gr. erdélyi püspök indítványára f. hó 13-kán a status igazgatótanácsa, a midőn Paál Géza brassói gymn. tanárt, mivel oly házasságban élt, melyet csak a polgári forum előtt kötött meg, állásától megfosztotta.

* **Allatorvosok kiképzése.** A földművelésügyi miniszter tegnap értesítette a törvényhatóságokat, miszerint azon szándéka van, hogy nemcsak elméletileg, de gyakorlatilag is képzett állatorvosokat bocsásson az állattenyésztők rendelkezésére s ezért elhatározta, hogy az állatorvosi akadémiát két évre évi 600 frt ösztöndíj és szabad lakás élvezete mellett a m. kir. állami méneseknél fogja alkalmaztatni, hogy gyakorlati szakképzettséget is szerezhessenek. Az alkalmazás f. évi november 1-én kezdődik. A pályázatok folyó évi október 20-án járnak le.

* **Öngyilkos juhászbojtár.** Bihar-Nagy-Bajomból írja tudósítónk, hogy egy Reböck János nevű 15 éves juhászbojtár a Dancsháza és N.-Bajom közötti úton egy hidkarfájára felakasztotta magát. A szerencsétlen gyereket az vitte az öngyilkosságra, hogy a gazdája juhait a múlt napokban összezavarta a községi fejőr juhász Gál József, járával s e közben Gálnak egy birkája elveszett; Gál erre fenyegetni kezdte a fiút, hogy ha a birkát elő nem keríti, úgy megnyúztatja a csendőrökkel. A fiú erre elkeseredésében és félelmében egy kölesönként kötéllel felakasztotta magát. A hullavizsgálatot Fábik Lajos községi orvos végezte. Reméljük, hogy a csendőr-nyuzással fenyegető juhászt alaposan megbüntetik.

* **Esküvő.** *Markusz* József nagyvárad elönyösen ismert kereskedő szeptember hó 22-én délután 4 órakor tartja egybekelését Liptó-Szent-Miklóson Landau Laura kisasszonnyal.

* **Kivágásra ítélt gesztenyefa.** Nagyvárad város tanácsa tegnap arról értesítette a megyei alispánt, miszerint tekintettel arra, hogy a vármegyeház ellőti közterületen lévő óriási gesztenyefa a kir. ügyészség hivatalos szobáinak világosságát elveszi, engedélyt adott a fának az ügyészség költségén leendő kivágására. Ez a gesztenyefa, mely valóságos díszlet képezi a városnak s mely a kir. ügyészségi épület zordonságából annyit elvett, tehát

áldozatul fog esni a fejszének. Más városban drága pénzen vennék meg az ilyen gyönyörű árnyas fát, nálunk pedig kivágják. Volt alkalmunk megőződni róla, hogy e fa csak nagyon kevésbé homályosítja el a szobát, sőt ellenkezőleg a bentülők szemének csak jót tesz, ha a folytonos írás közben szemük az üde, zöld leveleken pihenhet meg. Reméljük, hogy az új kir. ügyész be is fogja ezt látni s megkegyelmez a gesztenyóriásnak.

* **A halálos végű szerencsétlenséghez.** Az igazságügyi palota építésénél előfordult szerencsétlenség áldozatát, tegnap boncolták fel a hullaházban s ugyan innen el is temették. A másik szerencsétlenül járt munkás állapota valamivel jobbra fordult s már eszméletét is vissza nyerte. A rendőrség többeket kihallgatott arra nézve, hogy nem terhel-e valakit vétkes könnyelműség. A helyszíni szemle tegnap történt meg, melyen résztvettek: mint szakértő építész mérnök ifj. Rimanóczy Kálmán, a bíróság részéről Ember Géza kir. albiró mint vizsgálóbíró, a rendőrség részéről pedig Sarkady József rendőrbiztos jelent meg a helyszínen. Nem állapították meg, hogy a vállalatot terhelné a szerencsétlenség.

* **Pálffy huszárok győzele.** Tegnap számban lapunk távirati rovatában hírt adunk Erdődi Pálffy Mór gróf haláláról, ki Magyarországnak utolsó helytartója volt 1865-ben. Bennünket még azért is közelebbről érdekelte főúr halála, mivel tudvalevőleg ő volt tulajdonosa a 15 sz. huszárezrednek, melyet nemrégiben helyeztek át városunkból Bécsbe. Az elhunyt gróf 1861 óta volt a huszárezred tulajdonosa. Tegnap helyezték örök nyugalomra Kaltenleutgebenben, temetésén a tisztikar képviseltette magát s kopersórára az ezred nevében díszes koszorút helyeztek. — A kalltentegenbeni temetőből a szomlányi családi kriptába fogják áthelyezni.

* **A halál torkából megmenekült bérkocsis.** Könnyen végzetessé válható szerencsétlenség történt f. hó 15-ikén Kolozsvárt. Palacs István bérkocsis fogatának ugyanis neki ment a közúti vasut mozdonya s a hintót darabokra törte míg a bérkocsis a mozdony lámpartatójába kapaszkodva menekült meg a biztos halál torkából. A lovak szintén sértetlenek maradtak.

* **Bontják az uszodát.** Még hivatalosan be sem köszöntött az ős s már is mindenfelé olyan őszi hangulat uralkodik, mint a legkésőbb októberben. Az uszoda lebontásához is hozzá fogtak s úgy látszik, hogy már csakugyan lassankint igazi őszt következik be. Az öreg Feldmann keservesen nézi a bontást, mert biz az idén, nagyon kevés hasznót hozott neki ez a negyven éves uszoda.

* **Megkínzott tanoncz.** Hogy meglábszijazzák a csizmadia tanonczot, az már régi dolog s módjával nem is árt az ipsének. De az oly veszélyes kintás mit egyik nagyvárad csizmadia vitt véghez tanonczával megérdemli a kellő büntetését. Annyira elverte szegényt hogy ájultan rogyott össze. A hatóságnál jelentést tettek az esetről.

* **Leányok színháza.** A Debreczeni Svetits-féle leánynevelő intézetbe csinos színpadot emeltek, hol az intézet növendékei, vallásos és erkölcs nemesítő kisebb színműveket adnak elő egy-egy ünnepélyes alkalommal. A leányok kis színháza igen díszes kiállítású lesz; a díszleteket Beczkóy József a debreczeni színtársulatnak a múlt évadban volt festője, a gépezeteket pedig Boránd György készíti. A munkálatok több mint egy hónapot vesznek igénybe s a leánynevelő intézet díszes színpadán a jövő hónap 19-én tartják meg a növendékek az első előadást, amely zenei számokból, egy kis színdarab és szavallatokból fog állani.

* **Roszzul lett az utcán.** Tegnap délután egy öreg asszony hirtelen rosszul lett uri utcán, és összeesett. Az elősiető rendőr kocsira tette és beszállította a közkorházba. Az öreg asszony nevét nem sikerült megtudni, mert jelenleg is eszméletlen állapotban fekszik.

* **Köszönetnyilvánítás.** Pauker Dániel könyvkereskedő ur a várad-velencei róm. kath. fiúiskola szegénysorsu tanulói részére 5 darab nagy vonalozott palatáblát, egy doboz palavesszőt és 100 darab magyar irkát ajándékozott, melyért a szegény gyermekek nevében köszönetet mond, Nagyvárad, 1897 szeptember 16. Az igazgatóság.

* **Sikkasztás.** P. S. nagyvárad hentes, a gazdája által reábizott öt forintot elsikkasztotta. A gazdája észre vette, hogy P. S. egész nap rosszban töri a fejét, és jelentést tett a rendőrségnél. A jó firmát így aztán csakhamar elcsípték. Beösmerte tettét s ma átkísérik az ügyészséghez.

A nagyvárad női kereskedelmi tanfolyam megnyitása.

Tegnap délelőtt nyitotta meg Sipos Orbán megyei tanfelügyelőnk a 1897/98-iki női kereskedelmi tanfolyamot. Évenként valóságos ünnepet képez e tanfolyam megnyitása. Az idén annyival ünnepélyesebb volt, hogy azon városunk minden kulturintézménye iránt melegen érdeklődő polgármestere dr. Bulyovszky József, továbbá Janky József a kereskedelmi kamara elnöke és több kereskedelmi kapacitás is megjelent. Szokás szerint részt vett a megnyitáson a tanfolyam 8 tagból álló tanári kara is (közülük 3 nőtanár).

A tanfelügyelő szép szavakkal esztelente megnyitó beszédében a mai kor fokozottabb igényeit a nőnek gyakorlati pályákra való képzése iránt, továbbá a női kereskedelmi tanfolyam hasznát nemcsak a specialis kereskedelmi pályán, de a magán gazdaságok körében is. Azután kitérte a buzdította a tanfolyam hallgatóit s biztosította őket jóakaró támogatásáról. Végre meleg köszönetet mondott a polgármesternek s a megjelent kereskedői előkelőségeknek érdeklődésükért.

Majd a tanfolyam igazgatója Rechné Bauer Zsófia emelt szót, köszönetet mondván a főtanfelügyelőnek a női kereskedelmi szakoktatás körül kifejtett nemes tevékenységeért s buzdítván a tanfolyam hallgatóit, hogy a gyakorlati célú ismeretek gyűjtése mellett lankadatlanul fejlesszék magukban a gyöngédséget, szerénységet, előzékenységet, nehogy majd azután a kereskedői pályán a férfival való versenyben megintson bennük a nő legfőbb disze, a nőiesség.

A lélekemelő megnyitási ünnepély ismét meggyőzte a jelenvoltakat arról, hogy milyen életrevaló derék intézmény ez a női kereskedelmi tanfolyam, melyet Sipos Orbán létesített városunkban s nagy ügybuzgalommal vezet évek óta. A hallgatóknak évről-évre folyton szaporodó száma pedig arról tanuskodik, hogy a tanfolyam mind szükségesebb s mind nagyobb körben terjeszti áldásait.

Valóban misszióknak mondhatjuk a tanfolyam munkáját, városunkban hol a tanítónő és óvónő képző intézeteken kívül hiányzik egy magasabb nőnevelő intézet, pl. felsőbb leányiskola, mely a polgári iskolából kilépő 14—15 éves leányok nevelését betölthetné. Ezért láttunk most is a tanfolyam hallgatói közt nem egy oly jómódu intelligens leányt, ki csak tovább képzése végett iratkozott be a tanfolyamra s az itt szerzendő ismereteknek bizonyára jó hasznát venni saját családjában is.

Hogy pedig a kereskedői pályára is jól készít elő a tanfolyam, tanuk rá kereskedőink, kik már sok használható erőt nyertek és alkalmaztak e tanfolyam hallgatóiból.

Tehát úgy az általános nőnevelés magasabb szempontjából, mint a női kereskedelmi szakoktatás szempontjából mi is melegen üdvözölhetjük a tegnap megnyitott tanfolyamot.

TANÜGY.

A községi iskolaszék ülése.

Nagyvárad város községi iskolaszéke tegnap délután hosszasan tanácskozott több fontos iskolai ügyben.

A tárgyalás folyamán az iskolaszék ismét-

Ignác (Nagyvárad). 4. Orvosi és gyógyszerári ügy. Előadó: Erős Soma (Esztergom). 5. A kórházi ügy. Előadó: Dr. Horváth János Budapest. 6. A betegsegélyző pénztárak számának korlátozása. Előadó: Spolarich Zsigmond (Nagy-Kiskinda). 7. Törvénymódosítás. Előadó: Somlyay Lajos (Pozsony). 8. A kerületi pénztárak szövetsége, kölcsönössége és központi szervezete. Előadó: Szontágh Jenő (Szolnok). 9. A bizalmi férfiak tisztessége. Előadó: Kovács István (Pécs). 10. Portómentesség és vasúti szabadjegy. Előadó: Molnár Ferencz (Sopron). Ezen országos értekezleten csak a vidéki kerületi betegsegélyző pénztárak vehetnek részt, még pedig minden vidéki kerületi pénztár csak egy kiküldötttel képviselheti magát, esetleg kiküldött helyett szavazattal más pénztár képviselője is megbízható. Felkérjük tehát az összes vidéki kerületi betegsegélyző pénztárakat, hogy azok, melyek eddig nem nyilatkoztak, csatlakozásukat és kiküldöttjüket vagy megbízottjukat, azok pedig, melyek részvételüket már bejelentették, de kiküldöttjüket vagy megbízottjuk nevét nem tudatták, ezeket f. évi szept. 30-áig az »Országos Ipar-egyesületnél« (VI. ker. Uj-utca 4. sz. a.) jelentésük be.

A Bihar megyei kör alakuló közgyűlése. A bihar megyei kör folyó hó 18-án este 9 órakor, Kommer »Virágcsokor« vendéglőjének (V. ker. József-tér 1.) különhelyiségében alakuló közgyűlést tart, melyre a tisztelt tagártárs urát ezennel meghívjuk.

Tárgysorozat :

1. A szünidei bizottság beszámolója.
2. Választások.
3. Indítványok.

A szünidei bizottság nevében :

Pap Illés.

SZINHÁZ.

A két taeszkó.

— **Première és Szendrey Mihály jutalomjátéka.** —

Nem csodáljuk, hogy a párisi Ambigu színház ezerszer egymásután előadta a tegnapi premiért, olyan sok idegigazgató és folyton szenzációt vadászó jelenet van benne, hogy az ember figyelme szünet nélkül a legfeszültebb módon mindig csak a cselekvényre koncentráldódik.

A gazdag szülőktől ellopott gyermek s majd annak évek múltán ismét feltalálása képezik a darab meséjét, melyet a szerző ragadatlanul igen érdekfeszítő módon tudott egy ily színmű keretébe befoglalni.

Kár, hogy a »Két taeszkó« most a szezon legvégén került előadásra, mert bizonyára sok teit házat csinált volna.

A sok ügyes és eredeti gondolat, mint pl. a kórház-szerepeltetés a színpadon, nagyon élénkítik és tarkítják a darabot, melyet meglehetősen telt ház nézett végig, csak az a kár, hogy a daraab kissé hosszú s ezt még jobban megnyújtották a hosszú felvonásközök.

Szendrey Mihálynak bár kis szerepe volt, mégis alkalma volt magát kitüntetni. Szép alantást mutatott be s tisztelői egy babérkoszorúval tüntették ki.

A többi szereplők közül különösen P. Szép Olga, Somló, Horváth, Lubrinicz, Bács és Balla tündek ki. Pesti kicsiny szerepét igen szépen játszotta meg.

Horváth egy aranyhalas medenczét kapott ezenkívül Pintérné koszorút, Somló csokrot. Valjon mi mindent nem adnak még fel a színpadra. Legközelebb talán egy fiók krokodilt és egy mellényzebbben hordható élő elefántot.

A holt napi jutalomjáték. A társulat tehetséges, és kedvelt primadonnája, Ámon Margit jutalomjátéka iránt élénk érdeklődés mutatkozik a közönség körében. A szó szoros értelmében tüntetés készül e jeles nagyváradinő mellett, ki bájos dalaival s kedves játékaival oly sokszor lebilincselte a közönség figyelmét, s minden szerepéből, legyen az kicsiny is bár, de hatalmas alakítást kreált belőle. A »Három

kázmér« kerül színre, mely előadásra jegyek ma kaphatók a színházi pénztárnál. A jegyek már tegnap is, nagy kelendőségnek örvendtek.

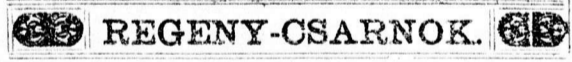
Balla Kálmán bucsuja. Balla Kálmán, a társulat kitűnő bonvivántja, hétfőn bucsuzik el a váradai közönségtől. A »Dolovai nábob leánya« című színművet ismétlik meg. Balla a Magyar-színházhoz van szerződötve s szerdán már kilép Leszkay társulatából. Helyét Polgár Géza fogja elfoglalni.

Felémelt helyárok a Salvini előadásokra. Salvini Gusztáv európai híru olasz tragikus e hónap végén Nagyváradra jön, egy kisebb-szerű olasz társulattal, s négy előadást tart a fabódében. Tekintettel azon körülményre, hogy Leszkay Andor színigazgató a négy estére igen magas összeget, ezer forintot fizet Salvininak, kérelmet intézett a színügyi-bizottsághoz, hogy a helyárok ezen estékre 50% -al felemelhesse E tárgyban a színügyi bizottság tegnap ülést tartott. Jelen voltak: Horváth Géza elnök, dr. Buljovszky József, Stark Gyula, Farkas Izidor, és dr. Várady Zsigmond. — Leszkay kérelmét egyhangulag teljesítendőnek mondták ki. Salvini szeptember hónap 27, 28., 29., és 30-án lép fel Nagyváradon.

S P O R T.

A nagyváradai lóversenyek. Tegnap reggel hozzákezdtek a Bóné kut melletti lóverseny-téren a tribün, a mázsáló istállók stb. felállításához, valamint a versenyter elejének bekerítéséhez. A talaj egyenetlenségeit is eltisztítják, elgereblyézik, hogy a jövő hét végén lefolyó versenyekre minden készen álljon. Az egyes versenyekre tett nevezések listáját a napokban fogjuk közölni, mikor egyuttal tip-jeinkről is beszámolunk.

Biciklizverseny Nagyvárad-Debreczen között. A nagyváradai biciklizisták kik már oly számosan vannak, hogy egy külön egyület akarnak alakítani felbuzdulva a minap tartott nagyvárad b. ujfalu kerékpár verseny sikerén f. hó 19 én új távversenyt rendeznek Nagyvárad- és Debreczen között. A távolság 75 kiló méter. A verseny rendezésében a Debreczeni biciklizisták is részt vesznek. A fentebbi distanziát egy jó kerékpáros 3 1/2-5 óra alatt teheti meg a versenyre több értékes díj van kitűzve.

REGENY-CSARNOK.

VIZ ALATT.

Elbeszélés.

Irtá: ROVETTA G. Ford.: S. J. 22.

»Ariberti gróf — Mantico marquis.«

Az őrnagy komoly, méltóságjeljes tartással fordult feléje, és elkezdte őt szemüvegén keresztül bámulni, nem mint hogyha egy ember hanem mintha valami emléktárgy állana előtte. Praudino ellenben, ki elfogulatlanak akadt látszani, felkelt, hozzá ment, megfogta kezét és ugy megrázta, hogy közelője, melyet Gegió teljessn bemázolt cseresznyével, leesett.

A grófnő és az őrnagy tüstént tovább folytatták halk beszélgetésüket, miközben a grófnő majd az egyik majd a másik férfira mosolygott. Gegió az őrnagy ölében ült s annak óraláncafál játszott.

— Tudni akarom, gondolta Praudino, miután közelőjét ismét rendbe hozta, »tudni akarom, hogy vajjon ez a vadállat is velünk akar jönni Velenczébe. Mert ha ugy van, akkor én Mestsében maradok — —. Közben-közben pedig bajuszát harapdálta, szemöldökét huzogatta, elsápadt és haragos arcot vágott; de mindez hasztalan fáradozás volt, mert Elza nem is ügyelt rá.

Egy fél óra múlva végre Elza és az őrnagy felhagytak a halk mulatsággal, és az utóbbi megváltoztatva a beszélgetés tárgyát, elkezdte szidni ezredesét. Azután beszélt lovakról, lóversenyekről, kocsikról, Monte-Carlóról,

százezer Liráról stb. stb. — — Praudino ugyan keveset értett mindebből, de most az őrnagy közben ugy nézett rá szemüvegén keresztül, mintha az ő jóváhagyását kívánná, szükségesnek tartotta mosolyogni, a mi azonban nem jól sikerült neki.

De mindenütt jelen van a gondviselés, a Milano és Velence közötti vonalon is. Most a szegény Ariberti gróf valóban új életre éledt kevéssel este előtt midőn látta hogy az őrnagy bucsuzik.

— Hogyan? Hát ön Mestrében marad?

Ez volt az első alkalom, hogy Praudino elég bátor volt vetélytársát megszólítani, de a meglepődés visszatda bátorságát.

— Igen én Mestrében maradok, mert Trevisióba megyek a hol állomásozom. —

— De látni fogjuk egymást Velenczében nemde? kérdé a kiállhatatlan Cecilia grófnő.

— Talán . . . lehetséges . . . debát.

És a helyett, hogy a leánynak válaszolt volna, anyjához fordult s ugy nézett rá, hogy elpirult s szégyenkezve lehajolt . . . és ismét elkezdett suttogni, ami Traudiuó haragját és levertségét idézte elő ujból.

A vonat elkezdett lassabban menni.

— Már itt vagyunk? kérdé uaz őrnagy.

— Igen. Válaszoló Praudino, de magában hozzá tette: »Hála Istennek!«

— Mestre! Nem száll ki senki Mestrében?

Az őrnagy vette táskáját, kiugrott, de tüstént ismét lépcsőre állott, hogy Elzával suttogjon, a ki félig kihajolt az ajtón. Praudinonak egy szót sem sikerült meghallania, ámbár csupa fül volt.

— Tehát? — kérdé az őrnagy.

Majd megvállik! — válaszoló a grófnő, jelentőségteljesen mosolyogva rája.

S azután még csendesebben beszéllek, ugy hogy Praudino éppen semmit sem volt képes megérteni; csak egyszer vette észre, hogy az őrnagy feléje int és a grófnő a megszokott módon vállalat von, a mint rendszeren tette, ha boszankodott affőlt, hogy ő az őrnagy levelei miatt féltékenykedett.

(Folyt. köv.)

TÁVIRATOK.

Főherczegek otthon.

Budapest, szept. 16. (Saját tud. táv.) Bécsből írják, hogy József Ferdinánd és Rainer főherczeg, valamint Krieghammer közös hadügyminiszter ma ideérkeztek.

Ferencz József-rend helyett Szent-István-rend.

Budapest szeptember 16. (Saját tud. táv.) A Bud. Tud. helyreigazítja tegnapi téves közlését. Eulenburg bécsi német nagykövetnek ő Felsége nem a Ferencz József-rendet, hanem a Szent István rend nagykeresztjét adományozta, ugyszintén Schlieffen gyalogsági tábornoknak, a német vezérkar főnökének is.

Mi ujság Berlinben?

Budapest szeptember 16. (Saj. tud. táv.) A berlini lapok házasítják Ferencz Ferdinánd főherczeget. — Azt írják uyanis, hogy a főherczeg titokban megesküdött egy Pullmann nevű, gyönyörű amerikai leánynyal s kijelentette, hogy inkább lemond a trónról semhogy megvállják a nőtől. A titkos esküvő után a főherczeget nejével Algirba nász-utaztatják a berlini lapok. A hir, mit az összes berlini lapok közöltek, Budapesten — és ez igaz — óriási szenzációt keltett és nem csillapodtak a kedélyek mindaddig, míg a hivatalos dementi meg nem érkezett, ám de Berlinben az az általános vélemény, hogy a hivatalos dementi semmit nem ér, semmit nem czáfol.

A Magyar távirati iroda bizalmas kérelmet intézett a szerkesztőségekhez, hogy a hir —

ugy mond — annyira neveltség, hogy hivatalosan meg se ezáfolják annál kevésbé, mert biztosan számítanak, hogy a magyar-lapok a kacsáról említést sem tesznek, a lapok ennek daczára megírják. A bécsi lapokat egyenesen Goluchowszky kérte fel a hír elhallgatására, azok nem is irtak róla semmit. Az esetről a berlini lapok egyrésze ennyit mond: »Ferencz Ferdinánd Londonban egy Buschmann nevű acheni rongyszedő leányával egybekelt és Algirba utazott. Bizalmas barátai már rég tudták a szerelmet, a leány ez előtt társalkodón volt Essenben Krupnál.«

Szarvas-cserkészés Gödöllőn.

Budapest, szeptember 16. (Saját tud. táv.) Hahnke német főhadsegéd, Lucareas a német császár polgári kabinetirodájának főnöke, Eulenburg gróf, Hülsen, Hescher katonai attasék és Klirkowström gróf ma délután 2 óra 40 perczkor több napi szarvasmarha cserkészetre Gödöllőre érkeztek. A vendégek Üxküll tábornaggyal a királyi kastélyban fognak lakni. A gödöllői udvari hivatalok széleskörű intézkedéseket tettek a vendégek fogadására.

Török készülődés.

Budapest, szeptember 16. (Saj. tud. táv.) Konstantinápolyból írják: Legutóbb külön bizottság tett kísérleteket az iránt, hogy a Dardanellákban lefektett tenger alatti aknákat alkalmasak-e az átkelés meggátolására. A kísérletekből az tűnt ki, hogy a régi aknákat teljesen használhatatlanok és hogy az erős áramlat miatt nagyon nehéz újabb aknákat elhelyezni. A szultán nem szentesítette azt a már aláírt szerződést, amely szerint a Siemens Brothers cég 47,000 font sterlingért 300 torpedót szállít a Dardanellák számára.

Socialista körmenet a fővárosban.

Budapest, szeptember 16. (Saj. tud. táv.) A socialisták vasárnapi tüntető körmenetét a főkapitány megengedte, úgy, hogy a felelősséget ők magok elvállalják.

Szerencsétlenül járt kanonok.

Pozsony, szept. 16. (Saját tud. távirata.) Ma délután egy bérkocsi úgy elütötte Mezey kanonokot, hogy két órai szenvedés után meghalt.

Kubai felkelők veresége.

Budapest, szept. 16. (Saját tud. távirata.) Madridból írják: Hivatalos jelentés szerint a kubai felkelők az utóbbi összeütközések alkalmával 73 halottat vesztek. 203 felkelő megadta magát.

Anglia és a béke.

Budapest, szeptember 16. (Saj. tud. táv.) Londonból írják: A ma itt közölt jegyzék hivatalosan korainak jelenti ki azt a hirt, hogy Salisbury lord indítványa alapján a nagyhatalmak között megegyezés jött létre. A kormány nincs abban a helyzetben, hogy határozottabb nyilatkozatot tegyen, mint azt, hogy a tárgyalások folynak, s hogy ezek kielégítőek.

Meghíusult partra szállítás.

Budapest, szept. 15. (Saj. tud. táv.) A »Times« jelentése szerint felelős Athéni körökben azt állítják, hogy 10-én megkísérlették Rethymoloban török csapatok partra szállítását. Az orosz hajóraj parancsnokának ébersége azonban meghíusította a szándék kivitelét.

Kréta blokádja nem szűnik meg.

Budapest, szept. 16. (Saj. tud. táv.) A »Times« jelenti Athénből e hó 15-éről: A

hatalmak elhatározták, hogy Kréta blokádját nem szüntetik meg mindaddig, míg a sziget új alkotmányának főbb pontjait meg nem állapították.

Öt rabló kivégzése.

Budapest, szeptember 16. (Saj. tud. táv.) A Reuter ügynökség jelenti Versaillesből (Indiana.) Öt rablót, akik annak a bandának voltak tagjai, mely a környéken letelepedett, legnagyobb részt német származású farmereket éveken át rettegésben tartotta és tőlük pénzt erőszakolt ki, egy lovas csapat felakasztotta.

KÖZGAZDASÁG.

Uj szövetkezet Békésmegyében. Uj-Kigyóson, Körössi Endre segédlelkész buzgólkodása és Wenckheim Frigyes gróf támogatása mellett augusztus hó 8-án alakult meg a hitelszövetkezet 90 taggal, 125 üzletrésszel, melynek értéke 3750 forint. Megválasztott igazgatók: Körössi Endre, Czélli József, Balog Mihály, Nánási Pál, Szabó Imre, Harangozó János, Zzótér János, Molnár Pál, és Révész Péter, Felügyelő-bizottsági tagok: Pájin Károly, Gyurcsák Dezső. dr. Dévis István, Szentgyörgyi Sándor, és Seres János.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1897. szeptember 16-án.

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	122.50
Magyar koronajárdék	—	—	—	99.80
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	—	—	—	122.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	—	—	—	102.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1878-ból	—	—	—	121.25
Mag. a földterhermentesítési kötvény 4%	—	—	—	98.—
Italié ési jog megváltási kötvény	—	—	—	100.75
Horvát szlavon földterhermentesítési kötvény	—	—	—	98.—
Magyar nyereséj sorsjegy-kölcsön	—	—	—	155.—
It szasabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	—	—	—	141.—
Csiztrák járadék papirban	—	—	—	102.25
Csiztrák járadék ezüstben	—	—	—	102.25
Csiztrák járadék aranyban	—	—	—	124.50
Csiztrák korona járadék	—	—	—	101.50
1860. csiztrák államsorsjegyek	—	—	—	144.50
Csiztrák magyar bankrészevény	—	—	—	945.—
Magyar hitelbank részevény	—	—	—	394.—
Csiztrák hitelintézeti részevény	—	—	—	363.60
Páris vista	—	—	—	345.50
20 márkás arany	—	—	—	954.—
Német birodalmi márka	—	—	—	58.75
London viste	—	—	—	119.75
Páris vista	—	—	—	47.50
20 márkás arany	—	—	—	11.72

NAGYVÁRADI SZINKOR.

Bérlet 137-ik szám. Bérlet 137-ik szám.

Páratlan. Páratlan.

az arad-nagyváradli szintársulat által.

Nagyvárad, 1897. évi szeptember 17-én

T R I L B Y.

Színmű.

Kezdeté 7, vége fél 10 órakor.

Holnap szombaton, bérletfolyamban:

Ámon Margit jutalomjátéka.

HÁROM KÁZMÉR.

Énekes vigjáték.

A szerkesztőségért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

3401 T.
897

Árverési kérvénye. Thury Ignác belényesi lakos végrehajthatónak kis kora Bolha Erzsébet Anna és Katicza végrehajtást szenvedett elleni végrehajtási ügyben.

I.

Árverési hirdetmény.

Thury Ignác belényesi lakos végrehajthatónak Bolha Erzsébet, Bolha Anna és Bolha Katicza kis kora végrehajtást szenvedett elleni végrehajtási ügyben a kérelem következtében a végrehajtási árverés 11 frt követelés, 5 frt 30 kr végrehajtási, már megállapított, valamint jelenlegi 10 frt 50 kr és a még felmerülő

költségeknek kielégítése végett az 1881: LX-t-cz. 144 §-alján és a 146 §. értelmében a belényesi kir. járásbírósa területén levő Nyimoed községben fekvő a nyimoedi 164 sz. tjkönyvben A I 27—521 sz. alatt foglalt ingatlanokra 312 frt és a nyimoedi 214 sz. tjkönyvben. A + 1 r. szám alatt foglalt ingatlanokból Bolha Erzsébet, Bolha Anna és Bolha Katicza kis koraikat illető fele része s illetve miután az egész kikiáltási ára a 200 frtot meg nem haladja: az egész nyimoedi 214 sz. tjk. ingatlanra 7 frtban, mindazon által mindkét ingatlanra a 4352.91 T. szám alatt özvegy Bolha Vasziné javára bekebelezett özvegye haszon élvezeti jog épségben hagyása mellett ezennel megállapított kikiáltási árban, elrendeltetik.

Az árverés megtartására határidőül 1897 évi November hó 20-ik napjának délelőtti 10 órája Nyimoed községi házához tüzetik.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 31 frt 50 kr és 70 krt. kénzpénzben, vagy az 1881: LX-t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881 évi november hó 1-én 3333 sz. a. kelt m. kir. igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes érték-papirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX-t. cz. 170 §-a értelmében a bánat-pénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A vételár 3 részletben fizetendő. és pedig az első 1/3 részlet az árverés napjától számított 15 nap alatt, a második 1/3 részlet 30 nap alatt s a harmadik 1/3 részlet 60 nap alatt, minden egyes vételári részlet után az árverés napjától a fizetés napjáig 5% kamat fizetendő.

Ezen árverés feltételei a hivatalos órák alatt a telekkönyvi hatóságnál és Nyimoed község előjáróságánál megtekinthetők.

Belényes a kir. Albírósnál mint tkvi hatóságnál 1897 augusztus 31.

Petrovits

kir. albíró.

752 1—1

Mai naptól kezdve tisztelt vevőim kényelmi szempontjából legfinomabb

AMERIKAI

PETROLEUMOT

5 és 10 literes ólomzárral ellátott edényekben

bérmentve házhoz szállítom.

Előre is a legpontosabb kiszolgálást ígérve, mentől több megrendeléseket kér

kiváló tisztelettel

277 4—5

Janky Antal.

Olcsó tisztán kezelt

HEGYI BOROK

eladók

50 literen felüli mennyiségben, hec-toliterenként 30., 36., 40., 50., és 60 forintért szállítanak 1880-iki egy liter 60 kr., 1883-iki 60 kr., 1885-iki 50 kr., 1886-iki 50 kr., 1887-ik 30 kr., 1888-iki 36 kr.

A hordók előállítás árban számíthatnak és 6 héten belül visszavételnek a borok után vét mellett szállítanak. A borok tisztaságáról és valódiságáról kezeskedem.

Becses megrendelésüket kérem,

271 10—0

tisztelettel

Czegléd Sándor

Zöldfa-Szálloda bérleje.

1897-1898.

Az igen tisztelt vevőközönség szives tudomására hozom, hogy vásárlási utamból visszatérve raktáram a legujabb kész **női- és gyermek-felöltőkkel** valamint **színes** és **fekete** ruhaszövetekkel dusan van felszerelve és hogy azokat

feltűnő olcsó árban

árusítom.

Tisztelettel

FLEGMAN ÁRMIN

Nagyvárad, Zöldfa-uteza elején.

224-19-50

Aurora legujabb gallérformájú őszi felöltő	—	6 frttól kezdve.
Niobe közönséges őszi gallér	— — —	1 frttól „
Dora jó őszi kabát	— — —	4 frttól „
Jambó finom posztó télikapát szövet bélés	—	9 frttól „
Krull jó bolyhos télikapát szövet bélés	—	6.25 „
Corsó legelegánsabb télikapát szövet bélés	—	11 frttól „
Carla gyönyörű szőrme gallér	— — —	9.50 „
Carla hosszú szőrme gallér	— — —	18 frttól „
Brünn jó őszi szövet duplaszéles	— — —	22 krtól „
Trylbi legujabb 120 széles divatszövet	—	65 krtól „
Jászay kitűnő 120 széles női posztók	—	70 krtól „
Házi vászon női fehérneműnek való 1 vég	—	6.85 kr
Creas vászon női fehérneműnek való 1 vég	—	4.40 kr
Junó vászon mindenre alkalmas 1 vég	—	2.70 kr
Polgár vászon legjobb ami létezik lepedő és láb- valónak való $\frac{9}{8}$ széles egy vég 30 rőf	—	5.90 kr

Szőnyeg, paplan, matrác, függöny, berliner kendők, posztó kendők, női és férfi kész fehérneműek, **verseny nélküli olcsó árban.**

➡ **Mérték utáni szövetruhák már 15 frttól kezdve.** ➡